

Opole, dn. 29.03.2024 r.

ZR.5144.8.2024.KDN

Pozwolenie nr 22/R/2024

Na podstawie art.36 ust.1 pkt 1, 3 i ust. 3, art.4, art.6 ust. 1 pkt 2 lit.f, art.7 pkt 1, art.89 pkt 2 i art.91 ust.4 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz. 840, ze zm.), Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (DzU z 2021 r. poz.81) oraz art.104 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity – DzU z 2023 r. poz. 775),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10.02.2024 r., złożonego w dniu 12.02.2024 r. przez Parafię Rzymskokatolicką pw. św. Józefa Robotnika z siedzibą w Wojnowicach: ul. Kietrzańska 1a, 48-130 Kietrz, gm. Kietrz,

o udzielenie pozwolenia na wykonanie prac konserwatorskich przy następującym zabytku:

instrument organowy w kościele parafialnym pw. św. Józefa Robotnika w Wojnowicach, gm. Kietrz (Opus 1213, 1905 r., warsztat organmistrzowski K.u.K. Hof-Orgel-Fabrik Gebrüder Rieger Jägendorf), instrument 6-głosowy, jednomanuałowy, z pedałem i wiatrownicami stożkowymi, o trakturze pneumatycznej, z miechem pływakowym, z kontuarem wolno stojącym przed szafą organową,

objętym formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego decyzją numer: ks.B.t.IV-325/15 z dnia 24.07.2015 r.;

polegających na wykonaniu prac konserwatorskich w zakresie konserwacji technicznej i estetycznej instrumentu organowego,

oraz po ocenie danych przedstawionych we wniosku i załączonych dokumentów:

1. „Program prac konserwatorskich renowacji zabytkowych organów firmy K.u.K. Hof-Orgel-Fabrik Gebrüder Rieger Jägendorf) w parafii pw. św. Józefa Robotnika w Wojnowicach, opracowany przez Wiesława Jelenia – Organmistrzostwo Kamerton (załącznik nr 1),
2. Opinia eksperta z dziedziny konserwacji zabytkowych instrumentów organowych, opracowana dn.25.03.2024 r. przez ks. dra hab. Grzegorza Poźniaka, prof. UO (załącznik nr 2),

Opolski Wojewódzki Konservator Zabytków

pozwala

na wykonanie następujących prac przy instrumencie organowym:

1. **Demontaż piszczałek z wiatrownicy prospektu:**

- a) Oczyszczenie wnętrza szafy organowej, manuałów i pedału.
- b) Renowacja i konserwacja konstrukcji nośnej wiatrownicy oraz montaż podpór.
- c) Oczyszczenie podłogi oraz pomostów w szafie organowej.

2. Renowacja wiatrownicy I Manuału:

- a) Demontaż piszczatek z wiatrownicy.
- b) Demontaż kłocy wraz z ławeczkami (czyszczenie, naprawa i konserwacja chemiczna kłocy, ławeczek).
- c) Oczyszczenie poszczególnych części drewnianych mechanizmów.
- d) Wymiana mocno zniszczonych elementów konstrukcyjnych.
- e) Renowacja membran (demontaż starych zniszczonych membran, montaż nowych membran).
- f) Konserwacja chemiczna części drewnianych korpusu wiatrownicy.
- g) Renowacja i oczyszczenie stożków wraz z wymianą uszkodzonych.
- h) Naklejenie uszczelek i ich wypalenie.
- i) Montaż poszczególnych elementów.

3. Renowacja wiatrownicy Pedału:

- a. Demontaż piszczatek z wiatrownicy.
- b. Demontaż kłocy wraz z ławeczkami (oczyszczenie, naprawa i konserwacja chemiczna kłocy, ławeczek).
- c. Oczyszczenie poszczególnych części drewnianych mechanizmów.
- d. Wymiana mocno zniszczonych elementów konstrukcyjnych.
- e. Renowacja membran – mieszków na listwach (demontaż starych zniszczonych membran).
- f. Montaż nowych membran.
- g. Konserwacja chemiczna części drewnianych korpusu wiatrownicy.
- h. Renowacja i oczyszczenie stożków z wymianą uszkodzonych.
- i. Naklejenie uszczelek wraz z wypaleniem.
- j. Montaż poszczególnych elementów.

4. Renowacja – naprawa kontuaru:

- a. Demontaż poszczególnych części kontuaru.
- b. Renowacja klawiatur manuału (renowacja filcowania i kaszmirowania klawiatur, regulacja luzów bocznych klawiszy manuału, regulacja skoku klawiszy do normatywnego wraz z wyrównaniem).
- c. Naprawa elementów sterujących koplami.
- d. Renowacja głównych kłap klawiszowych.
- e. Przegląd i wymiana uszkodzonych membran kopulacji.
- f. Przegląd i naprawa przekaźnika pedalatury.
- g. Naprawa uszkodzonych przetęczników.
- h. Rekonstrukcja pulpitu.
- i. Renowacja manubrii.
- j. Rekonstrukcja szyldów.

- k. Naprawa uszkodzonych włączników stałych kombinacji.
 - l. Montaż nowych nakładek klawiszy szeregu diatonicznego na I Manuale.
 - m. Renowacja stolarki i powłok lakierniczych szafki kontuaru.
 - n. Rekonstrukcja klawiatury pedału (demontaż, renowacja ramy, renowacja dębowych – pasowanie i szlifowanie, montaż filcowania, montaż elementów sprężystych wraz z regulacją, przygotowanie i malowanie lakierobejcą, montaż klawiatury i jej regulacja).
- 5. Miech pływakowy – magazyn sprężonego powietrza:**
- a. Demontaż – oczyszczenie zewnętrzne i wewnętrzne miecha.
 - b. Naprawa rozszczelnień.
 - c. Gruntowna impregnacja chemiczna.
 - d. Renowacja zaworu bezpieczeństwa.
 - e. Demontaż (renowacja poszycia skórzanego, naprawa zaworów zwrotnych, oklejenie specjalpapierem, montaż i regulacja).
 - f. Montaż i ustawienia ciśnienia sprężonego powietrza.
- 6. Renowacja piszczałek drewnianych:**
- a. Demontaż wszystkich piszczałek.
 - b. Czyszczenie, uzupełnienie i rekonstrukcja brakujących elementów.
 - c. Likwidacja drobnych uszkodzeń mechanicznych.
 - d. Wymiana elementów zniszczonych przez drewnojady.
 - e. Naprawa dostroików.
 - f. Impregnacja środkiem owadobójczym.
 - g. Uszczelnienie i naprawa szpuntów.
 - h. Rekonstrukcja – wymiana trwale uszkodzonych piszczałek w poszczególnych głosach organowych sekcji manualów i pedału.
- 7. Renowacja piszczałek metalowych labialnych:**
- a. Odkurzenie i dokładne oczyszczenie.
 - b. Usunięcie uszkodzeń – prostowanie.
 - c. Wymiana zgniecionych wlotów intonacyjnych pierwszych tonów piszczałek ośmiostopowych.
 - d. Renowacja dostroików.
 - e. Renowacja i rekonstrukcja piszczałek metalowych labialnych z zachowaniem mensur.
- 8. Piszczałki prospektowe (front):**
- a. Renowacja piszczałek (czyszczenie, prostowanie oraz srebrzenie metodą natryskową)
 - b. Rekonstrukcja piszczałek według oryginału.
- 9. Traktura pneumatyczna:**
- a. Demontaż relaisów przekaźnikowych Manualu I i Pedału (oczyszczenie i demontaż starych zniszczonych membran, naprawa poszczególnych części mechanizmów, wymiana i rekonstrukcja spróchniałych elementów, konserwacja chemiczna, montaż nowych membran).
 - b. Wymiana uszkodzonych wentyli.
 - c. Montaż relaisów przekaźnikowych.

d. Uszczelnienie przewodów otwianych.

10. Konserwacja – impregnacja chemiczna elementów drewnianych organów: szafy organowej, konstrukcji nośnej i prospektu.

11. Wykonanie nowej łąweczki organistowskiej z płynną regulacją wysokości.

Impregnacja starej zachowanej łąweczki i pozostawienie jej na chórze jako świadka.

12. Rekonstrukcja układu zasilania w powietrze:

a. Dmuchała na łożyskach ślizgowych o wydajności 5 m³/min.

b. Regulator wlotu powietrza z zaworami zwrotnymi.

c. Izolator drgań (przelotka łącząca dmuchałę z kanałem powietrza)

d. Obudowa akustyczna z filtrem powietrza ssanego z wnętrza kościoła.

e. Montaż ww. elementów organowych oraz kanałów powietrznych.

13. Intonacja i strojenie 6 głosów organowych.

Prace konserwatorskie będą prowadzone według programu prac konserwatorskich (program zawiera metody oraz materiały, które będą zastosowane w konserwacji), opracowanego przez organmistrza Wiesława Jelenia, i uzgodnionego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 29.03.2024 r., **Uzgodnienie nr ZR.5144.8.2024.KDN.**

Niniejsze pozwolenie posiada termin ważności do dnia: 31.12.2028 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art.47 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz. 840, ze zm.).

Warunki konserwatorskie na podstawie art.36 ust.3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840, ze zm.), i § 12 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (DzU z 2021 r. poz.81):

1. kierowanie pracami konserwatorskimi albo samodzielne ich wykonywanie przez osobę posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art.37a ust.2 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840, ze zm.), oraz przekazanie Opolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków (OWKZ) w terminie nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac w terminie 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby prowadzącej prace:

a. imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie je wykonującej,

- b. dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust.2 ustawy,
- c. oświadczenia wskazanej osoby, o przyjęciu obowiązku kierowania albo samodzielnego wykonywania wskazanych w pozwoleniu prac,
2. zawiadomienie Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (OWKZ) o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac,
 3. niezwłoczne zawiadomienie OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac, wskazanych w pozwoleniu,
 4. **w trakcie wykonywania rekonstrukcji piszczałek organowych należy przeprowadzić pełną dokumentację fotograficzną i opis tych rekonstrukcji w formie tabel menzur,**
 5. odbiór końcowy prac konserwatorskich wskazanych w pozwoleniu z udziałem OWKZ,
 6. prowadzenie dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazanie OWKZ dokumentacji konserwatorskiej **w terminie 3 miesięcy** od zakończenia prac.

Uzasadnienie

W dniu 12.02.2024 r. do Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpłynął wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Józefa Robotnika w Wojnowicach w sprawie wydania pozwolenia konserwatorskiego na prowadzenie prac konserwatorskich przy instrumencie organowym, znajdującym się w kościele paraf. pw. św. Józefa Robotnika w Wojnowicach, gm. Kietrz. Przedmiotowy instrument jest wpisany do rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego pod numerem: ks.B.t.IV-325/15 z dnia 24.07.2015 r. Z tego względu podlega ochronie konserwatorskiej, wyrażającej się m.in. w konieczności uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich czynności faktycznych odnoszących się do tego obiektu. Ponadto w myśl art.4 pkt 1,2 ww. ustawy ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie oraz zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości.

Niniejsze pozwolenie zostało wydane na podstawie art.36 Ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840, ze zm.) w oparciu o dane zawarte we wniosku złożonym w dniu 12.02.2024 r.

Termin ważności pozwolenia, zgodnie z zapisem § 12 ust.1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków, wskazuje wojewódzki konserwator zabytków. W związku z tym OWKZ wyznaczył termin ważności niniejszego pozwolenia.

W nawiązaniu do ust. 3 przywołanego wyżej artykułu ustawy zawarto w pozwoleniu warunki konserwatorskie, wprowadzone celem zapobieżenia uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku. W warunku konserwatorskim nr 4 wyrażono konieczność udokumentowania działań rekonstrukcyjnych piszczałek organowych poprzez stworzenie pełnego opisu oraz dokumentacji fotograficznej przeprowadzonych prac, które mają na celu przywrócenie pierwotnych walorów historycznych i artystycznych ww. instrumentu organowego.

Mając na uwadze, iż planowane prace konserwatorskie są zgodne z zasadami ochrony zabytków i sztuką organmistrzowską, pozwolenie może być wydane.

Stąd należało orzec jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za moim pośrednictwem, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia (art.127 § 1 i 2 oraz art.129 § 1 i 2 k.p.a.). W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art.127a § 1 i 2 k.p.a.).

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

dr hab. Monika Ożóg

Pouczenie:

Wnioskodawca (inwestor) i prowadzący prace (kierujący robotami, wykonawca) zobowiązani są do przestrzegania zasad i warunków prowadzenia prac (robót, badań lub innych działań), wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności:

1) Wojewódzki konserwator zabytków wstrzymuje (na mocy decyzji) wykonywane bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu prace (roboty, badania lub inne działania) przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu, a następnie wydaje decyzję:

- a) nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo
- b) zobowiązującą do uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku, albo
- c) nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.

Po wykonaniu obowiązku, o którym mowa pod lit. c), wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie na wznowienie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku.

2) W przypadku, gdy bez wymaganego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu wykonano przy zabytku wpisanym do rejestru prace (roboty, badania lub inne działania), wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję:

- a) nakazującą przywrócić zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo
- b) zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazanym sposobie i w określonym terminie.

3) Osoba, która dopuściła się naruszenia przepisów o zabytkach lub naruszyła zakres i warunki określone w pozwoleniu, jest obowiązana na swój koszt wykonać czynności nakazane w decyzji, o której mowa w punkcie 1) lit. a) i c) oraz w punkcie 2).

4) **Wykonawca jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w toku prac konserwatorskich przy zabytku, które mogą mieć wpływ na stan zachowania zabytku.** W takich przypadkach WKZ jest zobowiązany wydać wykonawcy odpowiednie zalecenia w terminie nie późniejszym niż 7 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia, może również wydane pozwolenie zmienić lub je cofnąć.

5) **Art. 107d.**

1. **Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.**

2. **Kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.**

5. **Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1–2, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał pozwolenie bądź był właściwy do wydania pozwolenia.**

Otrzymuje za zwrotnym potwierdzeniem odbioru:

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa w Wojnowicach

ul. Kietrzańska 1a

48-130 Kietrz

- W załączniku nr 1: uzgodniony przez OWKZ program prac (kserokopie),
nr 2: opinia eksperta z dziedziny konserwacji zabytkowych instrumentów organowych
ks. dra hab. Grzegorza Poźniaka, prof. UO

Do wiadomości:

1. Kuria Diecezjalna w Opolu
ul. Książąt Opolskich 19
45-05 Opole

aa KDN